

FREDSGUDSTJENESTE MED HIROSHIMADAG-MARKERING I SAGENE KIRKE 4. AUGUST 2024. ET SAMARBEID MELLOM KIRKE OG FREDSBEVEGELSE

Turid Vaagen

Til de som ikke kjenner Sagene kirke i Oslo kan jeg være en fortellende guide innledningsvis. Denne kirken ligger helt sentralt på Sagene og er et naturlig midtpunkt der den ligger uten noe som skjerner for at den skal bli sett, med park foran og bak og med veier i tilbørlig avstand. Kirken ble bygget for arbeidere langs Akerselva, i tilknytning til den såkalte Industrielle revolusjon der (i perioden rundt 1850-1900). Kirken sto ferdig etter en 3-års byggeperiode og ble innviet lille julaften 1891. Den er en sentralkirke/korskirke i ny-gotisk stil, i rød teglstein, og med tårn og spir som gjør at den gjerne assosieres med eventyrslott av både små og store. Kirken hadde opprinnelig sitteplass til 800. Nå regner man med rundt 600 sitteplasser når man setter til ekstra stoler. Den har en spesiell altertavle som er en kopi av den berømte Rubens altertavlen i domkirken i Antwerpen. Bildet heter Nedtakelsen av korset, der vi ser familie og venner av Jesus samarbeide så fint om å gi sin kjære en verdig begravelse. En nærliggende fortolkning er: Det betyr noe hva vi mennesker gjør, og samarbeider vi godt kan det bli enda bedre. Kirken er kjent for sin gode akustikk.

Jeg som forteller er en tilårskommen psykolog som har hatt kirkekunst og -arkitektur som stor interesse og hobby siden tenårene. Jeg har i de senere år vært engasjert i Sagene kirke for prosjektet Åpen kirke. Jeg har vært fredsaktivist siden jeg var ung. Nå i de senere år har jeg vært aktiv i Nei til atomvåpen og IKFF, Internasjonal kvinneliga for fred og frihet. Jeg tenker på kirker som samfunnets kulturelle eiendom, og at det er viktig at folk bruker de mange fine og gode kirkerommene som finnes – så som Sagene kirke. Kirken forvalter fredsbudskap, nedtegnet i Det nye testamente og mange andre kristne skrifter. Ta f. eks. Bergprekenen, verdens mest kjente tale som kan betraktes som etisk undervisning som danner grunnlag for fred. Jeg mener at store deler av vår kristne kulturarv kan brukes i arbeidet for fred og mot krig. Det er spesielt viktig nå i denne tid hvor opprustning og krigsretorikk har blitt så dominerende i alle mulige medier og kanaler, og kriger raser. Jeg tenker at det er helt naturlig at kirken og fredsbevegelser samarbeider for å fremme fredsbudskap. Den norske kirke har mange gode hus, er godt organisert og har god geografisk spredning. Verden trenger at vi forener krefter for fred.

Våren 24 tok jeg, som representant både for Sagene kirke og for Nei til atomvåpen og IKFF, kontakt med sognepresten i Sagene kirke med ønske om å få til en fredsgudstjeneste med markering av Hiroshimadagen på nærmeste gudstjeneste-søndag til Hiroshimadagen 6. august. Sognepresten var med på dette straks og hadde tanker og ideer om hvordan det kunne gjøres. For Sagene kirke ble nærmeste søndag 4. august. Det var første ordinære gudstjeneste etter sommerferien med en spesiell gudstjenesteplan.

Gudstjenesten var annonsert som en fredsgudstjeneste med Hiroshimadag-markering, med to barnedåper og altergang. En fredsaktivist var oppført som gjest til gudstjenesteopplegget denne dagen, og det var jeg. Sogneprest Knut Rygh hadde valgt ut tekster fra Det nye testamente om fred, hadde bønner og gudsord om fred. Det var intervju om fredsarbeid mv, og det var diktopplesning og bønn for krigsofre og atombombenes ofre i Hiroshima og Nagasaki. Alt dette og mer kom i stedet for prestens preken. Salmer var valgt ut for

anledningen. Alle fikk utdelt program hvor også hele diktet «Regn i Hiroshima» av Tarjei Vesaas, som skulle leses, var trykket opp.

Etter inngang med preludium startet sognepresten med å si at dette var en fredsgudstjeneste som skulle begynne med to barnedåper. Disse to små fikk sin dåpsvelsignelse innvevd i et fredsprogram i kirken, hvor viktigheten av å arbeide for fred i verden ble fremhevet. Kunne de få en bedre ramme for dåpen, og kunne vi som var i kirken få en bedre påminnelse om at vi bare må stå på og jobbe for at de små barna som er nye i livet skal kunne vokse opp i fred?

Intervjuet som sognepresten hadde med meg tok utgangspunkt i første linje i Frans av Assisis bønn: «Herre, gjør meg til redskap for din fred». Jeg rakk å fortelle bla litt om de to fredsorganisasjonene jeg har vært aktiv i over år. Fortalte om Nei til atomvåpen og IKFF. Trakk spesielt frem viktigheten av å fokusere på dette med å skape fred med fredelige midler. Å tro på at det kan være mulig hvis vi forsøker er ikke naivt! Det er det eneste som er mulig hvis vi skal unngå ugjenkallelig ødeleggelse av både mennesker og miljø. Jeg ville få frem urimeligheten i at trygghet for oss vanlige mennesker skal gjøres avhengig av masseødelegelsesvåpen.

Et såkalt fredsbilde ble «avduket». Det var en parafraze jeg hadde laget over ikonet "Den hellige treenighet» av Andrej Rubljov, trolig malt rundt 1410. Kopi av originalen henger i Sagene kirke. Nå henger dette nye bildet, ment som fredssymbol, på tilstøtende vegg - med teksten: Et rop om fred utløst av Gazakrigen i juli 24.

Opplesingen av Tarjei Vesaas sitt dikt «Regn i Hiroshima» ble en sterk opplevelse. Ved diktsetningen «Men jorda slo høgt og vilt en knyttneve mot himmelen ved mishandling» gikk det som et sukk gjennom kirken – og det var ikke bare fra meg. Så fulgte bønner for krigsofre og spesielt for ofre for atombombene i Hiroshima og Nagasaki. Jeg siterer siste del av bønnene:

«Håpets Gud, du som lover oss fremtid og håp. Hjelp oss når vi mister motet. La verden bli et sted hvor nasjoner, religioner og kulturer lever i toleranse og gjensidig respekt, hvor fred bygges på rettferdighet og hvor rettferdighet styres av kjærlighet. Gi oss mot og inspirasjon til å bygge denne verden. Send oss veiledere – kvinner, menn og barn – som kan bære håpet et stykke videre, finne veier fremover og inspirere oss til ny innsats for nedrustning og en atomfri verden»

Alle ble så invitert til å komme opp fra kirkebenkene og tenne lys i lysglober. Det var rørende når «alle» toget frem i stillhet og tente lys i medfølelse med lidende og ofre for krig, og for fred i verden.

Etter at gudstjenesten var over, hadde vi to fra IKFF informasjonsmateriale vi kunne dele ut. Det var nok litt uvant for kirkegjengerne, og for oss også å gjøre det i kirke. Vi delte ut flygeblad om bakgrunnen for selve Hiroshimadag-markeringen og også for Hiroshimadag-markeringen som skulle holdes 6. august i Oslo sentrum. Det var det stor interesse for å få. Når det gjelder tilbakemeldinger om arrangementet ellers, virket folk bra positive. De jeg snakket med sa «det hadde vært fint!» Ellers var vi som hadde tatt initiativ og/eller stått for opplegget enig i at det hadde vært viktig å gjennomføre, og vellykket i forhold til mål og plan.

Jeg har i etterkant fått innspill om at dette opplegget i Sagene kirke med fredsgudstjeneste kombinert med Hiroshimadag-markering kunne være en slags mal for hvordan andre kirker kunne gjøre det. Ikke minst tenker vi da på neste års 75-års markering av Hiroshimadagen. Tenk hvis alle kirkene i Norge som er i funksjon som menighetskirker kunne ha en fredsgudstjeneste på nærmeste gudstjeneste-søndag til Hiroshimadagen 6. august i 2025, og at det ble sedvane senere år. Rette instanser er kontaktet, og det er prosesser i gang for å kunne få realisert dette fra 2025.